

Duchovný význam Veľkého týždňa

Vzkriesenie Lazára a slávnostný vstup do Jeruzalema, ktoré videli masy ľudí, dávali jasné a presvedčivé svedectvo o Kristovom mesiášskom poslaní a jeho božstve. Po triumfe týchto dvoch mimoriadnych udalostí zakrátko nasledovalo Kristovo odsúdenie, utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie. Od prvých vekov kresťanstva oslavuje cirkev pamiatku Kristovho vstupu do Jeruzalema v nedeľu pred jeho slávnym vzkriesením. Svedectvá o tomto sviatku siahajú do 3. stor. Z tohto obdobia sa zachovala homília na Kvetnú nedeľu od biskupa Metoda Patarského († 300). Slávenie toho sviatku sa začalo najprv v Jeruzaleme a zakrátko sa rozšírilo do celej Východnej cirkvi. V 6. až 7. stor. sa tento sviatok rozšíril v západnej (latinskej) Cirkvi. V túto nedeľu je v Katolíckej cirkvi zvykom požehnávať a rozdávať v chrámoch palmové či olivové ratolesti. Nakoľko v našich krajinách nerastú tieto druhy rastlín, používajú sa rozkvitnuté ratolesti (konáriky) vrby alebo rakyty, nakoľko pučia na jar ako prvé. U Židov a starých Rimanov bola palmová ratolesť symbolom víťazstva. Nosili ju v rukách počas víťazného pochodu. Rovnako na verejných štadiónoch dávali víťazom palmové vetvičky, ako symbol víťazstva. V Novom zákone sa palmová ratolesť stala symbolom triumfu mučenika. Olivová ratolesť je symbolom pokoja (mieru). Zdá sa, že požehnávanie ratolestí bolo zvykom v cirkvi už v 7. stor., hoci samotný obrad požehnaní sa v liturgických knihách objavuje až v 9. stor. Posvätené vetvičky sa neznehodnocujú; veriaci si ich dávajú doma za obrazy, prípadne do vázy. Židovský národ chcel vidieť svojho mesiáša v sile a sláve. Ježiš Kristu tým, že vzkriesil Lazára a svojím slávnostným vstupom do Jeruzalema dal Židom jasný dôkaz svojej sily a slávy. Verejne ukázal, že nie je len Pánom nad živou a neživou prírodou, ale aj pánom nad ľudským životom. Ježišov slávnostný vstup do Jeruzalema bol niečím výnimočným. Potvrzuje to aj evanjelista sv. Matúš: „A keď vošiel do Jeruzalema, rozvírilo sa celé mesto; pýpali sa: „Kto je to?“ A zástupy hovorili: „To je ten prorok, Ježiš z galilejského Nazareta.“ (Mt 21, 10 – 11). V niektorých krajinách v tento deň ženy nepiekli z múky, aby „nezapiekli“ kvety ovocných stromov. Pôst sa končí Zeleným štvrtkom. Dodržiava sa však až do Bielej soboty, keď večer po slávnosti Vzkriesenia Krista z mŕtvych sa po dlhom čase objaví na stole mäsité jedlo. Na Zelený štvrtok sa obyčajne piekli tzv. judáše z kysnutého cesta. Tvarom mali pripomínať stočený povraz, na ktorom sa obesil zradný biblický

Judáš. Podoby pečiva boli rôzne, ale často sa na vrch pridával med - podobne ako na Vianoce k oblátkam. Med sa od pradávne cenil ako pochúťka i liek. Na Zelený štvrtok sa malo jesť vždy niečo zelené, aby bol človek zdravý, či to už bola polievka z jarných bylín, špenát, alebo hlávkový šalát. Tradičným veľkonočným jedlom je mazanec. Sú o ňom správy už od 14. a 15. storočia. Ešte v 18. storočí ho plnili tvarohom. Na Veľkú noc sa často jedli uvarené, no nezriedka sa z nich pripravovali aj rôzne obradové jedlá. Najznámejšia bola praženica, jaječnica, pankúch alebo jedlom z vajec, z údeného mäsa a žemlí, tzv. baba, plnina, kurka, stratené kura a pod. V oblasti východného Slovenska je dodnes rozšírené tradičné obradové jedlo nazývané žolta hruška alebo sirek, ktoré sa robí z vajec a mlieka. Sirek sa podáva na Veľkonočnú nedeľu všetkým členom rodiny a na Veľkonočný pondelok sa ním ponúkajú mládencom, ktorí chodia polievať. Vajíčka dodnes dostávajú chlapci aj muži za šibačku a polievačku. Časom sa z jedla stal darček lásky, tradícia, ba aj predmet do zbierky. Na väčšine nášho územia je neodmysliteľnou súčasťou veľkonočných jedál obradový koláč. Na východnom Slovensku sa prepravoval predovšetkým okrúhly koláč pod názvom paska. Pôvod má v starom rituálnom pečive, ktoré sa k nám i k susedným národom rozšírilo prostredníctvom kresťanstva. Okrúhly tvar pasky symbolizoval slnko, nový život, snahu o zabezpečenie dobrej úrody. Na strednom a západnom Slovensku majú koláče rôzny tvar, prevládajú podlhovasté záviný. V týchto oblastiach sú zaužívané hlavne názvy baba, calta, mrvaň. Po dlhotrvajúcom pôste boli žiadanou zmenou v jedálnom lístku i mäsité jedlá, k veľmi starej tradícii u nás patrí pečenie jahňaťa alebo kozľaťa. Na dedinách sa však najviac jedla šunka (šoudra) a klobásy zo zásob po zabíjačke. Niekedy sa mäso na Veľkonočnú nedeľu nahrádzalo mliečnymi výrobkami, napríklad tvarohom, syrom, oštiepkami. Veľkonočné jedlá dopĺňala pálenka a víno. K prastarým veľkonočným pokrmom patrili baranček. Pretože si každý nemohol dovoliť skutočného barančeka, nahrádzal sa barančekom upečeným z kysnutého alebo treného cesta. Hotový baranček sa zdobí cukrom, jarnou zelenou vetvičkou a mašličkou či spiežovcami. Barančekom sa zdobí okno alebo stôl s farebnými kraslicami, v poslednom období sa pridáva aj trávička z rýchleného obilia.

*Žehná Vás Váš duchovný otec
Alfonz Vladimír Sabo, farár*

Nech raduje sa ten,
kto v Teba dúfa,
radosťou, ktorá konca nepozná!
A ten, čo Tvoje meno miluje,
nech s jasotom ho
v ústach ponesie!

Lebo Ty žehnáš
spravodlivému, Pane.
A ako štítom bezpečným
ho láskavosťou prikryješ.

Vo svojom hneve
netrestaj ma, Pane,
nekáraj vo svojej prchkosti.
Zmiluj sa nado mnou,
už priveľmi som ustal,
uzdrav ma, Pane,
umdleli mi kosti,
i duša sa mi veľmi preľakla.

Ach, Hospodine,
dokiaľ, dokiaľ ešte...?
Vráť sa už k nám
a vyslobod' mi dušu,
pre svoju lásku pomôž mi!
Veď smrť nám z očí
kradne obraz Tvoj
a mŕtvy nepovie slovíčko
chvály na Teba.

Ustal som už,
čo stonám, ustal veru;
od slz mám
vlhké lôžko každú noc,
mám posteľ mokrú od plaču.

„Prvá kniha žalmov.“ Prebásnil Milan Rúfus

Význam Ježišovo utrpenia

V januári uplynulo 43 rokov od upálenia sa českého študenta Jana Palacha. Tento čin predstavoval formu protestu proti okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy. Počul som výpoveď kameramana, ktorého v bielom plášti prepašovali až do nemocničnej izby, kde ležalo ohorené Palachovo telo. Spomína, že sa vtedy dostal do dilemy: Ako ďaleko môžem zájsť? Nič mu nebránilo nasnímať detaily zohavenej tváre Palacha. Sám hovoril, že mu etika nedovolila urobiť tento krok. Zostal v úctivej vzdialenosti a z niekoľkých metrov nasnímal Palacha, ktorý ležal v kóme. Čo by dal dnes senzácietlivý svet za detaily jeho tela? Kameraman však konal tak, aby neznížil dôstojnosť zomierajúceho, preto k lôžku s kamerou nešiel. Blížia sa dni Ježišovo umučenia. Cirkev nás vyzýva, aby sme rozjímali nad jeho krížovou cestou a oplakávali svoje hriechy. Najmä udalosti súvisiace s jeho ukrižovaním nás vedú do intimity bolesti a utrpenia na kríži. Nebolo by lepšie zachovať odstup? Nebolo by morálnejšie zostať v úctivej vzdialenosti a obísť také témy ako: klince, korbáče, ponížujúce zdvíhanie kríža na Kalvárii, výkriky v smrteľnej agónii? Dnešný svet, ktorý sa tak oháňa etikou a humanizmom, by určite tieto otázky nastolil. Odpoveď je relatívne jednoduchá. Utrpenie Pána Ježiša je našim liekom. Sám Boží Syn nám to odporúča. Po svojom zmŕtvychvstaní sa totiž stretáva s apoštolmi a jednému z nich – Tomášovi – rozkazuje, aby sa fyzicky dotkol jeho rán, a vyzýva ho, aby uveril (porov. Jn 20, 19 – 31). Dotyk s Ježišovým utrpením môže liečiť slabé stránky našej viery. Vo Veľkom týždni rozjímajme častejšie o tom, čo Ježiš podstúpil, aby nás vyliečil a oslobodil z jarma hriechu. Naša viera by bola chudobná a zdecimovaná, ak by sme nereagovali na utrpenie Golgoty a impulzy, ktoré kríž vysiela. Zbavujme sa ľahostajnosti, ktorej dôsledkom je nevšímavosť voči blížnemu a ignorovanie hriechu, ktorý nás opantáva! Atmosféra hriechu zatemňuje myslenie človeka a odvádza ho od Boha. Stáva sa, že pokrstený človek už neuvažuje ako slobodný človek evanjelia, ale neraz vyhľadáva akési „opozičné“ postoje k bohatstvu, ktoré sa ako najvzácnejší poklad zrodilo na dreve kríža. Na základe Ježišovo utrpenia dokážeme pochopiť utrpenie vlastné i druhých, a ešte viac to, že cez Ježišovo vykupiteľské dielo sme sa stali ľuďmi so sľubnou perspektívou.

ŠTEFAN VITKO

Oznamy

Prísny pôst zaväzuje všetkých, okrem chorých, od 18. roku až do 60-tyky.

V tento deň je dovolené iba raz za deň sa dosýta najesť. Okrem toho ešte dva razy, nie však mäso, pričom celkové množstvo jedla by malo byť menšie ako množstvo hlavného jedla. Nie je dovolené jesť medzi jedlami, avšak lieky a nápoje možno prijímať kedykoľvek.

Deti a ostatných zaväzuje úplné zdržiavanie sa mäsitých pokrmov, tzn., zdržiavanie sa od mäsa a mäsitých pokrmov (šťavy, polievky z mäsa ...).

Finančné prostriedky, ktoré sa vyzbierajú pri Božom hrobe sú určené pre potreby kresťanov vo Svätej zemi.

Na Veľkonočnú nedeľu sa uskutoční farská ofera. Za všetky vaše milodary vám vyslovujeme úprimné: Pán Boh zaplatí!

Sväté omše vo Veľkom týždni (B)

2.IV. pondelok – Veľkého týždňa *Missa tridentina*

16.00 *Veľkonočná svätá spoveď*

18.00 *Za Ľ Pavla, Zuzanu a Magdalénu*

3.IV. utorok - Veľkého týždňa

18.00 *Za Ľ Jána Nápravníka, manželku, brata Antona a rodičov*

4.IV. streda - Veľkého týždňa

18.00 *Za zdravie a Božie požehnanie*

Upratovanie kostola č.d. 388 - 420

5.IV. štvrtok – *Zelený Štvrtok Pánovej večere*

09.30 *Omša svätenia olejov – Katedrála sv. Martina v Bratislave*

18.00 *Omša na Pamiatku Pánovej večere*

Za Ľ Arpáda a Bernardínu Zimáňových –

Za obvyklých podmienok úplné odpustky

*pri speve **Ctíme túto ...***

Lektori: Kosnáčová T., Krchnák D.

6.IV. piatok - Veľký Piatok Utrpenia a smrti Pánovej

Prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu

10.00 *Krížová cesta*

15.00 *Obrady Veľkého piatku – Za obvyklých podmienok úplné odpustky pri uctení kríža*

Lektori: Blahová M., Macáková E.

18.00 *Prerušenie adorácie pri Božom hrobe*

7. IV. sobota - Veľká Sobota *Úplné zdržiavanie sa*

mäsitého pokrmu až do Veľkonočnej vigílie

08.00 *Vyloženie Sviatosti Oltárnej v Božom hrobe*

18.30 *Ukončenie adorácie v Božom hrobe*

19.00 *Veľkonočná vigília*

Za Ľ Jozefa, Zuzanu a Michala – Za obvyklých

podmienok úplné odpustky pri obnove krstných

sľubov

Lektori: členovia spevokolu „Nádej“

8.IV. Veľkonočná nedeľa Pánovo zmŕtvychvstania (B)

8.00 *Za Ľ P. Rudolfa Granca SVD*

Požehnanie veľkonočných jedál

Lektori: Vráblová M., Jelínek E.

10.00 *za Ľ Jána*

Lektori: Fajkusová P., Hajičková M.

14.30 *Litánia a eucharistické požehnanie*

Liturgický kalendár

2.IV. pondelok	sv. František z Paoly, pustovník
3.IV. utorok	sv. Richard, biskup
4.IV. streda	sv. Izidor, biskup a učiteľ Cirkvi
5.IV. štvrtok	Zelený štvrtok
6.IV. piatok	Veľký piatok
7.IV. sobota	Veľká sobota

Veľký týždeň

Vo Veľkom týždni svätá Cirkev slávi tajomstvá spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života. Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere vo štvrtok, sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu, vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

Ježiš Kristus uskutočnil dielo ľudského vykúpenia a dokonalého oslávenia Boha predovšetkým svojím veľkonočným tajomstvom, v ktorom svojou smrťou zničil našu smrť a svojím zmŕtvychvstaním obnovil nám život. Preto Veľkonočné trojdnie Pánovho umučenia a zmŕtvychvstania je žiarivým vrcholom celého liturgického roka. A tak ako je nedeľa vrcholom týždňa, je slávnosť Veľkej noci vrcholom liturgického roka (VSLR, 18).

Obrady Veľkého týždňa sú veľmi bohaté a obsažné. Nech hlboké prežívanie veľkonočného tajomstva prenikne naše zmysľovanie a povzbudí nás vo viere, aby sa mohlo prejaviť aj v našom každodennom živote.

Kvetná nedeľa

- čiže Nedeľa utrpenia Pána je deň, v ktorý si pripomínáme ako Pán Ježiš vstúpil do Jeruzalema na osliatku. Vtedy ľudia nadšene kričali: „Hosana.“ A takto by sme v duchu viery mali kričať aj my. Privítať nášho Pána, ktorý nás prichádza vykúpiť. Bez Jeho obety by sme boli navždy stratení, ale toto vykúpenie má pre nás obrovskú hodnotu. Boh nám odpúšťa hriechy aj vinu a dáva nám nový život. „Potrebujem aj ja vykúpenie, odpustenie hriechov? V čom cítim svoju najväčšiu vinu?“

Veľkonočné Trojdnie

Zelený štvrtok

V tento deň si pripomínáme 3 dôležité veci pre našu spásu:

1. Pán Ježiš umýva apoštolom nohy a dáva nám príkaz: „Milujte sa navzájom ako som ja miloval vás.“ Aká láska to má byť? Taká akú mal Pán Ježiš voči nám. To znamená obetavá, pokorná, nezištná.
2. Ustanovenie Eucharistie – keď Pán Ježiš hovorí slová „toto je moje telo, toto je moja krv.“
3. Ustanovenia sviatosti kňazstva.

Pri večernej sv. omši, počas chválospevu zvonia zvony, potom sa do Veľkonočnej vigílie odmlčia. Po modlitbe po prijímaní sa prenesie Oltárna sviatosť do bočného oltára a zaspieva sa hymnus „Sviatosť tela tajomného“. Nakoniec sa obnažia oltáre.

Po sv. omši bude kostol otvorený, aby sme v kostole prežili tiché chvíle v adorácii s Ježišom v Getsemanskej záhrade.

Veľký piatok

V tento deň je pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu! Ráno o 10:00 budeme sa modliť križovú cestu **od kostola po kaplnku sv. Anny**.

Je to jediný deň cez rok, kedy sa neslúži sv. omša pretože v tento deň ju slúži sám Kristus krvavým spôsobom na kríži, a táto udalosť je nám sprítomnená veľkopiatočnými obradmi.

Prežívame utrpenie Pána Ježiša. Rozjímame nad jeho odsúdením, nad jeho smrťou na kríži. Preto tento deň je dňom pôstu, aby sme aj my prežívali aspoň ... jednu stotinu ... z jeho ozajstného utrpenia.

Ježiš Kristus vydýchol o tretej hodine popoludní. Obrady v našej farnosti začnú tiež o 15:00hod.

Kňaz v červenom rúchu prichádza spolu s miništrantmi pred prázdny svätostánok a spoločne si **líhajú na zem** na znak pokory a ako poďakovanie za obetu Ježiša Krista. Ako bezmocní v prach padáme a túžime po vykúpení – Boha prosíme o našu spásu. **Počas vstupu kňaza a posluhujúcich veriaci stoja**, potom si aj oni kľaknú a v tichosti sa modlia.

Nasledujú 2 čítania, ktoré vyjadrujú tajomstvo tohto dňa a pašie o umučení a smrti nášho Pána Ježiša podľa sv. Jána (Jn 18,1-40 a 19,1-42)

Po krátkej homílii nasledujú prosby, ktoré sú slávnostnejšie ako kedykoľvek inokedy. Prednesieme **desať prosieb**. Pred každou prosbou prednesie kňaz úmysel modlitby. Potom zaspieva prosbu na ten úmysel, za ktorý sme prosili.

Potom traja miništranti prinesú v sprievode sviec zo zadnej časti kostola zahalený kríž. Teraz nastáva tá chvíľa, keď si **uctíme kríž**, ktorý je znakom,

symbolom a prejavom našej spásy. V dnešný deň má kríž oveľa väčšiu hodnotu ako inokedy. Je to tak, ako napríklad s našim krstným menom, ktoré si viac vážime na meniny. Sú to akoby meniny kríža. **Kľakáme** si uctievať kríž v tom vedomí, akoby práve teraz na ňom Kristus zomieral. Preto aj kňaz pozdvihne kríž a spieva: „Hľa, drevo kríža“ a veriaci odpovedajú: „Poďte, pokloňme sa.“ Toto sa spieva trikrát. Takto si môžeme uctiť kríž. Za tento úkon môžeme získať **plnomocné odpustky**.

Potom, keď kňaz vystaví tento kríž, pôjdeme ho uctiť.

Najprv si ho uctí kňaz, potom miništranti, kostolníci, a všetci veriaci pokľaknutím na kolená a chvíľkou ticha (niekoľkými sekundami) po dvoch.

Modlitba Otče náš bude predzvesťou **svätého prijímania**.

Po svätom prijímaní bude znova Sviatosť prenesená do bočného oltára, kde bude slávnostne vystavená. Pod ňou bude Boží hrob, v ktorom bude kríž na ktorom zomiera Pán Ježiš. Dnes je možnosť väčšej úcty sviatosti oltárnej.

Biela sobota

Na Bielu sobotu zotrúvame pri hrobe Pána Ježiša a rozjímame o jeho utrpení a smrti a o jeho zostúpení k zosnulým. Prichádza k nim jeho duša, ktorá odišla z tela a pozýva ich do Božieho kráľovstva.

Veľkonočná vigília

V sobotu večer pred Božím chrámom sa začína sláviť Veľká noc – noc nášho vykúpenia. Končí sa stará a začína nová zmluva.

Budeme teda prežívať vigíliu, očakávanie Pánovho vzkriesenia. Celý tento obrad so svätou omšou, každá jeho chvíľa, má svoj veľký význam a zmysel. Začneme pred Božím chrámom pri ohni. **Oheň** je symbolom svetla, symbolom Ježiša Krista, ktorý prináša svetlo tomuto svetu. Kňaz zapáli paškál – Veľkonočnú sviecu spolu s miništrantmi. Keď kňaz vstúpi do chrámu, trikrát sa zastaví a spieva: „Kristus, svetlo sveta.“ Tretíkrát sa zastaví až pri oltári.

Potom položí veľkonočnú sviecu na svietnik a kadidlom ju incenzuje. Potom nasleduje najkrajší

chválospev – **veľkonočný chválospev – exultet**. Po ňom nasleduje modlitba a **štyri čítania zo Starého zákona**.

Po štvrtom čítaní sa kňaz modlí modlitbu a zapalujú sa sviece, lebo vstupujeme do Nového zákona – Kristus vstáva z mŕtvych.

Nasleduje oslavná pieseň Sláva Bohu na výsostiach.

Teraz sa započúvame do čítania z **Nového zákona** a nasleduje trojnásobné Aleluja, ktoré bude krajšie ako zvyčajne. **Aleluja – radujme sa!**

Radostné posolstvo o zmŕtvychvstaní v **evanjeliu**. Po homílii sa prihovorme k našim patrónom a zástancom **v litániách ku všetkým svätým** a obnovíme si **krstné sľuby**, aby sme sa zbavili svojho „starého zákona“ a začali žiť nový. Na znak nášho znovuzrodenia nás kňaz pokropí krstnou vodou – vodou znovuzrodenia.

Nasleduje obnovenie krstných sľubov. Veriaci stoja a držia **zažaté sviece** a odpovedajú na otázky kňaza, pri ktorých môžeme za zvyčajných podmienok získať **plnomocné odpustky**. Nasledujú **spoločné prosby**. Po nich pokračuje **svätá omša**, pri ktorej Kristus zomiera a vstáva z mŕtvych.

Po svätom prijímaní sa vkladá sviatosť do monštrancie, ktorá sa položí na obetný stôl.

Začína sa sláviť náš typický obrad na Slovensku - **obrad vzkriesenia**. Kňaz incenzuje kadidlom sviatosť. Potom spieva „antifónu“. Do rúk vezme sviatosť a zaspieva: „**Pokoj vám ja som to, aleluja**.“ Odpovieme: „**Nebojte sa, aleluja**“. Potom kňaz intonuje: „**Pán Ježiš Kristus vstal z mŕtvych, aleluja**.“ Pokračujeme rovnomennou piesňou.

Nasleduje **procesia**. Zaradíme sa nasledovne:

1. Z kostola pôjdu ako prví miništranti s krížom a sviečkami a za ním všetky deti.
2. muži (aj tí, čo sú na chóre)
3. ostatní miništranti
3. kňaz so Sviatosťou Oltárnou
4. ženy

Pri procesii si uvedomme: aby Kristus nevstal len z hrobu, ale aj z môjho srdca, aby nebol stále vo mne pochovaný a nepôsobil vo vnútri, ale naopak ...

Na znak tohto sa vrátíme do chrámu, kde pred Najsvätejšou sviatosťou zaspievame jednu z najkrajších piesní,

- Te Deum – Teba, Bože chválime.

Po piesni kňaz udelí požehnanie. Na záver sa spieva mariánska antifóna: „**Raduj sa nebies Kráľovná, aleluja**.“ S pocitom radosti zo zmŕtvychvstania nášho Pána sa rozchádzame.

Slovo na dnes

Naša ťažkosť uveriť v Prozreteľnosť

Prvou prekážkou je, že pokiaľ sme konkrétne neokúsili, ako spoľahlivo Prozreteľnosť zabezpečuje naše základné potreby, ťažko je nám skutočne v ňu veriť a odovzdať sa jej. My sme tvrdohlaví, slovo Ježišovo nám nestačí, my chceme aspoň trochu vidieť, až potom uveríme! Zatiaľ sme však nevideli, že by Prozreteľnosť okolo nás nejakou zjavne pôsobila... Ako ju teda môžeme zažiť?

Je dôležité vedieť jedno: túto Božiu podporu môžeme zakúsiť len vtedy, ak poskytneme Bohu potrebný priestor, aby sa mohol prejaviť. Rád by som si pomohol prirovnaním: kým sa človek, ktorý má zoskočiť s padákom, nevrhne do prázdneho priestoru pod sebou, nemôže pocítiť, že padák ho nesie, lebo ten ešte nemá možnosť otvoriť sa. Treba najprv zoskočiť, až potom pocítme, že sme nesení. Tak je to aj v duchovnom živote. „Boh dáva v takej miere, v akej od neho očakávame,“ hovorí svätý Ján z Kríža. A svätý František Saleský: „Miera Božej Prozreteľnosti závisí od našej dôvery.“ Práve v tomto väzí podstata problému. Mnohí neveria v Prozreteľnosť, pretože ju nikdy nezažili, a nezažívajú ju preto, lebo nikdy neurobia ten skok do prázdna čiže krok viery. Nikdy jej nedajú možnosť zasiahnuť: všetko si zráajú, všetko predvídajú, všetko sa usilujú vyriešiť, spoliehajú sa iba na seba samých, miesto aby sa spofahli na Boha. Príkladom v smelom spoliehaní sa na Božiu pomoc sú nám zakladatelia rehoľných spoločností: kupujú domy bez haliera vo vrecku, prijímajú biednych, a nemajú ich čím živiť. A Boh robí vtedy pre nich zázraky - prichádzajú šeky a naplňujú sa sýpky. Veľmi často sa však stáva, že o niekoľko generácií neskôr sa už všetko plánuje, prepočítava, nerobia sa nijaké výdavky bez toho, žeby dopredu nebolo istoty, že ich bude čím zaplatiť. Ako by sa teda mohla Prozreteľnosť prejaviť?

Toto platí aj v duchovnej rovine. Ak kňaz všetky svoje kázne a prednášky piple do poslednej čiarky, aby sa pred publikom nikdy neocitol v úzky a nemá odvahu pustiť sa do kázania s modlitbou a dôverou v Boha, čo by považoval za jedinou prípravu, ako by mohol mať tú nádhernú skúsenosť s Duchom Svätým, ktorý bude hovoriť jeho ústami podľa slov: „... nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať. Vedť to už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás“ (Mt 10,19).

Aby bolo jasné: samozrejme, nechceme povedať, že je nesprávne byť predvídavým, urobiť si finančný rozpočet alebo pripravovať si kázne. Naše prirodzené schopnosti sú tiež nástrojmi v rukách Prozreteľnosti! No všetko závisí od vnútorného rozpoloženia, v akom to robíme. Musíme pochopiť, že je obrovský rozdiel medzi postojom srdca človeka, ktorý z obavy, že zlyhá, a pre nedôveru v Boží zásah v prospech tých, čo sa spoliehajú na Boha, vopred plánuje všetko do najmenších detailov a podniká len v rámci svojich skutočných možností, a postojom toho, kto isteže robí, čo treba, avšak s bezvýhradnou vierou, že Boh zavŕši všetko, čo od človeka žiada a čo presahuje ľudské možnosti. A čo Boh od nás žiada, to vždy prekračuje prirodzené schopnosti človeka!

Strach z utrpenia

Ďalšou veľkou prekážkou v odovzdaní sa je utrpenie, a to tak v našom živote, ako aj vo svete okolo nás. Boh dopúšťa utrpenie a bolesť dokonca aj na tých, ktorí sa mu odovzdávajú, a dáva im pocítiť niekedy až bolestný nedostatok. V akej chudobe žila napríklad rodina Bernadety z Lúrd! Nie je to popretie evanjelia? Nie, pretože Pán môže dopustiť, aby nám chýbali určité veci (v očiach ľudí nevyhnutné), ale nikdy nám neodníme to podstatné - svoju prítomnosť, svoj pokoj a všetko, čo je potrebné, aby sa náš život naplnil podľa jeho plánov. Ak dopúšťa utrpenie a

bolesť, našou silou vtedy musí byť viera, že „Boh nedopúšťa zbytočné utrpenie“, ako hovorí svätá Tereza z Lisieux.

Ak chceme ísť do dôsledkov svojej kresťanskej viery, musíme byť presvedčení, že Boh je dostatočne mocný na to, aby tak v našom osobnom živote, ako i v dejinách ľudstva využil v prospech človeka každé zlo, nech je to čokoľvek, i každé utrpenie, navonok akokoľvek nezmyselné a zbytočné. O tomto nemôžeme mať ani filozofickú, ani matematickú istotu, môže to byť len úkon viery. Práve k tomuto úkonu viery nás však vyzýva zvesť o Ježišom zmŕtvychvstaní, pochopená a prijatá ako definitívne víťazstvo Boha nad zlom.

Zlo je tajomstvo, pohoršenie, a tým vždy aj ostane. A hoci aj nasadíme všetky sily, aby sme ho odstránili, aby sme pomohli v utrpení, ono zostáva vždy prítomné v živote jednotlivca i celého sveta. Jeho miesto v dejinách Vykúpenia je určené Božou Múdrostou, ktorá nie je ľudskou múdrosťou a pre nás bude vždy v čomsi nepochopiteľná.

„Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú mojimi cestami - hovorí Pán. Ako sú nebesá vyvýšené nad zem, tak sú moje cesty vysoko od vašich ciest a moje myšlienky od vašich myšlienok“ (Iz 55, 8-9).

V určitých chvíľach života bude teda kresťan nevyhnutne vyzvaný, aby veril proti všetkým okolnostiam, aby dúfal proti nádeji (porov. Rim 4,18). Nevyhnutne nastávajú aj situácie, keď nemôžeme pochopiť dôvod Božieho konania. To už totiž nie je múdrosť ľudí, múdrosť, ktorú môžeme obsiahnuť, múdrosť pochopiteľná, vysvetliteľná ľudským rozumom, ale základná a nepochopiteľná Božia Múdrosť.

Aké šťastie, že nemôžeme vždy všetko pochopiť! Keby to tak nebolo, nevedeli by sme nechať Božiu Múdrosť konať podľa jej úmyslov. A v čom by potom spočívala dôvera v Boha? V mnohých prípadoch by sme nekonali tak ako Boh, nevybrali by sme si bláznovstvo Kríža ako prostriedok vykúpenia. Našťastie nie naša, ale Božia Múdrosť riadi všetko, pretože je nekonečne mocnejšia a milujúcejšia, a najmä milosrdnejšia ako naša.

A ak je Božia Múdrosť nepochopiteľná vo svojich cestách, v spôsobe konania voči nám, ak občas nečakane zmení smer, povedzme si, že to je zárukou, že bude takisto nepochopiteľná v tom, čo pripravuje pre tých, ktorí v ňu dúfajú: čo ona chystá, to slávou a krásou nekonečne presahuje všetko, čo si vieme predstaviť alebo pochopiť. „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú“ (IKor2,9).

Ľudská múdrosť môže vytvoriť len diela v ľudskom meradle, jedine Božia Múdrosť môže uskutočniť božské veci, a práve k božskej vznešenosti nás povoláva.

V čom teda má spočívať naša sila voči zlu? Nie vo filozofovaní, ale v detinskej dôvere v Boha, v jeho lásku a múdrosť. V istote, že „tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré“ (Rim 8,28) a že „utrpenia tohto času nie sú hodné porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť“ (Rim 8,18).

Jacques Philippe „Hľadaj pokoj a zotrvaj v ňom“

Beda človekovi, ktorý zrádza Syna človeka

(Mt 26, 14 - 25)

Satan, ktorý vstúpil do Judáša, je vlastnou príčinou zrady, kde sa „vláda tmy“ zmocňuje Krista. Zlo čakalo až do tejto chvíle. Judášov pád je varovným znamením, že nikto sa nemôže cítiť v bezpečí pred útokmi diabla a hriechu. Ťažký hriech je satanovo dielo. Keď sa z pochybnosti stala istota, stal sa aj Judáš odpadlíkom. Judáš bol veľmi materialistický. A vzťah medzi nenásytnosťou a zradou je veľmi úzky. Zrada je často následkom nenásytnosti. Judáš sa stal hovorcom všetkých tých, ktorí závidia bohatstvo.

Judáš mohol zastaviť mašinériu zla. No nakoniec v nej sám zahynul. Vydanie Krista do rúk zla má osudné

následky pre toho, kto sa ho dopúšťa. Aj Ježiš vyslovuje „beda“. To znamená, že naše beda nepatrí len budúcnosti, ale aj minulosti. V knihe Henocha sa píše: Beda vám, ktorí vyslovujete také kliatby, ktoré sa nedajú zrušiť. Beda vám, lživí svedkovia i tí, ktorí zosnujete zlé veci, lebo znenazdania zomriete. Beda vám, ktorí sa odplácate svojim blížnym zlom, lebo budete odmenení podľa svojich skutkov.

Beda, kto raz zoberie tridsať strieborných, lebo raz vyjde na psi tridsiatok, Vtom spočítva súd už tu na zemi. A to nie je len hyperbola.

Luboš Onderčín „V hĺbinách slova“

Kto je dobrý človek?

Jedného dňa stretol rehoľník človeka, ktorý mu rozprával, aký je dobrý: Chudobným vraj dáva časť svojho majetku. Zasadzuje sa za zajatých. Dva razy týždenne navštevuje chorých. Rehoľník ho počúval a potom povedal: „Si dobrý! Ale chod' a opýtaj sa

- tvojej ženy, čo si o tebe myslí,
- tvojich detí, čo si o tebe myslia,
- tvojich príbuzných, čo od teba očakávajú,
- tvojich susedov, čo si o tebe rozprávajú a
- tvojich kolegov, ako o tebe zmyšľajú.

Potom príď a povedz mi, aký si dobrý.“

Rok nad evanjeliom

Starostlivá matka

Panna Mária v Káne zrejme vie o možnostiach svojho syna. Nevidela síce ešte nijaký zázrak, no natoľko ju naplnil svojím duchom, že vie - pre neho nie je nič nemožné. Toto je dôkaz jej viery.

Panna Mária sa ukazuje v Káne Galilejskej predovšetkým ako starostlivá žena. Zároveň je ženou viery. Neodhaduje schopnosti svojho syna. Nechce od neho žiaden dôkaz, aby mu mohla veriť viac. Jej viera sa nestupňuje od prípadu k prípadu podľa toho, ako koná zázraky, ale verí mu celkom a naraz. Ježiš je Syn Najvyššieho. To stačí. Obidve tieto zložky, prirodzená povaha starostlivej ženy a jej nadprirodzená viera, sa teraz súčasne prejavili v Káne.

Panna Mária sa obracia na Ježiša v tom, čo zbadala ako žena - nemajú vína. A obracia sa i s tým, čo ako veriaci vie, i keď to nevysloví - ty môžeš pomôcť! Ako žena ukazuje Ježišovu dobrotu, ale aj významnú skutočnosť života. Je úlohou ženy, aby upozorňovala na veci, ktoré si azda nevšimol a ktoré by mu boli unikli, o ktorých však môže podľa svojho rozhodnúť. Ako veriaci ponecháva Panna Mária všetko na Ježiša - nech on, nielen Syn človeka, ale i Syn Boží, rozhodne, čo zodpovedá jeho zámerom a Otcovej vôli.

Panna Mária je na svadbe v Káne opravdivou ženou. So ženskou starostlivosťou si všima veci okolo seba. Vidí, kde čo treba, kde čo chýba, kde treba pomôcť. Túto vlastnosť bude mať Panna Mária navždy. Ona bude v dome a v rodine Cirkvi stále vidieť, kde je nedostatok a núdza. Bude natrvalo jej úlohou poukázať synovi na to, čo si všimol jej materinský pohľad. Nemajú vína... Nemajú... Vidí nás v našich potrebách - Prostrednica naša, Orodovnica naša.

Mám na mysli vo svojom dennom živote pozornosť Panny Márie voči Cirkvi, apoštolom, voči každému veriacemu? Obraciam sa na ňu denne s prosbou? „Pod tvoju ochranu sa utiekame.“

Zborte tento chrám...

Sv. Ján hneď po udalosti v Káne rozpráva o vyhnaní kupcov z chrámu: „Blízko bola židovská Veľká noc a Ježiš vstúpil do Jeruzalema. V chráme našiel predavačov dobytky, oviec a holubov i peňazomencov, čo tam sedeli. Urobil si z povrázok bič a všetkých vyhnal z chrámu...“ (2,13 -15).

Ježiš vyhnal z chrámu kupcov. Postavil sa proti spojenectvu obchodu s nábožnosťou, ktoré sa tu oddávna spolu usadili. Miestnosti sa premenili na zmenárne peňazí, nádvorcia na trhoviská, posvätné miesto na obchody. Keď rozhádzal peniaze a poprevracal stoly, ohromení Židia sa ho spýtali: „Aké znamenie nám ukážeš, že môžeš toto robiť?“ Ježiš im odpovedal: „Zborte tento chrám, a za tri dni ho postavím.“ Židia povedali: „Štyridsaťšesť rokov stavali tento chrám a ty ho postavíš za tri dni?“ Ježiš však hovoril o chráme svojho tela. Po jeho zmŕtvychvstaní si učenici spomenuli na tieto slová.

Ježišov výrok o chráme bol síce zvláštny a tajomný, ale nemusel byť pre Židov celkom nezrozumiteľný. Proroctvá hovorili o nesmiernom chráme, ktorý sa bude dvíhať ponad všetky hory, bude presväty a plný tajomstva a spod jeho brány budú prameniť vody, oživujúce púšte. Chrám sa bude dvíhať uprostred ľudu posledných čias a bude znamením i prameňom svätosti (Ez 40-42; 47,1-12.)

Chrám bol symbolom náboženského i národného očakávania a nádeje. Malo v ňom vyvrcholiť budúce mesiášske kráľovstvo. Prorok Daniel spojil tento obraz chrámu s pomazaním Syna človeka, Svätého svätých. Namiesto starého kamenného chrámu tu o nejaký čas vznikne iný, duchovný chrám. Bude ním sám vzkriesený Pán, jeho tajomné telo - Cirkev. Toto má na mysli Ježiš, keď odpovedá, akou mocou vyhnal kupcov z chrámu: „Zborte tento chrám, a za tri dni ho postavím.“ Prvý výraz „zborte“, po grécky „lysať“, sa vzťahuje na hmotnú stavbu. Druhý výraz „egero“ - „vzkriesim“ sa vzťahuje skôr na oživenie tela. Židia chápali Ježišovu odpoveď materiálne. Ale akoby boli čosi tušili - pri procese pred Kajfášom mu budú vyčítať, že povedal: „Ja zborím tento chrám zhotovený rukou a za tri dni postavím iný, nie rukou zhotovený.“ (Mk 14, 58) Pritom prekrútili všetko. Ježiš nepovedal, že on zborí, ale povedal: „Zborte, a ja...“ Okrem toho dávali duchovným a tajomným slovám význam revolúcie a anarchizmu. A pripísali to všetko Ježišovi. Ale Židia sami splnia proroctvo - zničia si chrám. Ježiš je posledný klenbový kameň stavby Starého zákona. Oni zničia tento kameň a stavba sa zrúti. Keď Ježiš dodýcha na kríži, chrámová opona sa roztrhne a chrám stratí význam. Zrúti sa najprv duchovne. Potom povstaním v roku 70 dajú Židia podnet Rimanom, aby zničili Jeruzalem a chrám aj fyzicky. To bude znamenie úplného duchovného zrútenia. Namiesto kamenného chrámu povstane chrám duchovný. Vzkriesený Ježiš vo svojom tajomnom tele - Cirkvi bude novým chrámom sveta, uprostred ktorého sa ľudia budú klaňať Bohu v Duchu a pravde. Sv. Pavol bude o nejaký čas písať veriacim do Korintu, že sú Božím chrámom. (1 Kor 3,16), že sú chrámom živého Boha (2 Kor 6,16).

Aké bohaté je Sväté písmo! Každé slovo a každý čin v ňom má svoj hlboký význam. Každé jeho proroctvo sa splňa. V čase, keď na priestranstve zboreného chrámu v Jeruzaleme rástlo bodľačie, chrám Cirkvi už kvitol u mnohých národov svätcami.

Ján Chryzostom kardinál Korec

www.fara.sk/vistuk/

www.vistuckespektrum.sk

Spoločenstvo pri farskom kostole Najsvätejšej Trojice
vo Vištuku